

**Organizata Jo-qeveritare Emancipimi Civil Ma Ndryshe
EC MA NDRYSHE**

EC MA NDRYSHE PLANI I PUNËS 2019

**Rr. Fehmi Lladrovci 94, 20000/Prizren ~ Bulevardi Nënë Tereza H30 B1 Nr. 5, 10000/Prishtinë
www.ecmandryshe.org ~ info@ecmandryshe.org ~ 038-224-967 & 029-222-771**

Hyrje / Kontekst

EC është organizatë me tipare të veçanta në dy aspekte: një, fokusi gjeografik dhe dy, qasja ndaj çështjeve. E bazuar në Prizren dhe Prishtinë, organizata përdor qasje antropologjike në hulumtimin dhe zhvillim të politikave. Si rezultat, produktet e politikave kanë arritur një nivel kredibiliteti pasi që merren me burimin e problemeve më shpesh se me simptomat. Për më tepër, organizata trajton çështje të veçanta tematike, si planifikimi urban, politikat kulturore dhe të ngjashme, që mbulohen shumë pak nga organizatat tjera në Kosovë. Komponenta e hulumtimeve e EC kombinohet me sukses me aktivizmin në nivel komuniteti (grassroots), duke krijuar raport ndërvarësie. Përmes aktivizmit në nivel komuniteti, organizata rregullisht komunikon me grupet e komunitetit duke mësuar për çështjet, nevojat dhe problemet e tyre prioritare, të cilat e ushqejnë komponentën e hulumtimit. Këto praktika mundësojnë vendosjen e një agjende të veprimit ku idetë vijnë nga poshtë, ndërsa paralelisht sigurohet përfshirja e politikbërësve në një debat konstruktiv dhe të mirë-informuar. Kjo qasje mundëson pjesëmarrje më të gjerë qytetare dhe një proces solid dhe gjithëpërfshirës të politikbërjes.

Një numër i proceseve të rëndësishme ligjore, institucionale dhe politika kanë nisur në qeverisjen lokale në Kosovë. Në mesin e tyre, ndër më të rëndësishmet janë reforma e qeverisjes lokale, rishikimi i dokumenteve të planifikimit dhe zhvillimit lokal, bashkëpunimi dhe zhvillimi rajonal si dhe legalizimi i ndërtimeve pa leje. Të gjitha këto procese e gjejnë EC me një qasje të re strategjike që synon t'i mobilizojë dhe orientojë resurset ekzistuese dhe të ardhshme për të lehtësuar komunikimin mes komunitetit dhe qeverisë lokale në Prizren. Sipas orientimit të ri strategjik, EC do të ketë orientim të tërësishëm komunitar, e cila do ta vendosë në pozitën e ndërmjetësit për të siguruar pjesëmarrje të njëmendtë qytetarë në vendimmarrje. Ky dokument i rivedon misionin, vizionin dhe vlerat e EC, duke reflektuar në punën e viteve të fundit dhe orientimet strategjike për vitet në vijim. Misioni i organizatës do të jetë: EC angazhohet për qytetari aktive në formësimin e ambientit jetësor duke nxitur organizim të mirëfilltë të komunitetit, demokratizim të institucioneve dhe pasurim të jetës kulturore në qendrat kryesore të Kosovës, me fokus në Prizren dhe Prishtinë. Ndërsa vlerat të cilat e udhëheqin punën e organizatës janë: paanshmëria, aktivizmi, orientimi drejt rezultateve dhe komuniteti bazë e veprimit.

Qëllimet strategjike dhe Programet

Plani Strategjik i EC është i ndërtuar mbi tri qëllime strategjike të cilat brenda vetes kanë objektiva strategjike që përshkruajnë në detaje më të mëdha se si do të përmbush dhe të arrijë EC misionin dhe vizionin e saj, respektivisht:

- *Qëllimi Strategjik 1 – Rritja e mundësive dhe njohurive për bashkëveprim me qytetarët*
 - Objektiva Strategjike 1.1 – Rritje të pranisë së EC në komunitet ashtu që të avancojmë njohuritë tona, të promovojmë aktivizmin dhe mobilizimin qytetar
 - Objektiva Strategjike 1.2 – Thëllim i angazhimit, me fokus në Prizren dhe Prishtinë.
- *Qëllimi Strategjik 2 – Kuptim dhe avokim më i mirë rreth nevojave dhe alternativave për përmirësimin e kualitetit të jetës së qytetarëve*
 - Objektiva Strategjike 2.1 – Ndërveprim me institucionet ashtu që të siguroj marrëdhënie të shëndosh në mes të qytetarëve dhe institucioneve.
 - Objektiva Strategjike 2.2 – Rritje e njohurive për temat që EC trajton për të tejkaluar sfidën e mungesës së materialeve/literaturës në këto fusha
 - Objektiva Strategjike 2.3. – Ngritje e kompetencës dhe kapaciteteve profesionale.
 - Objektiva Strategjike 2.4 – Rritje e ndikimit përmes komunikimit efikas me grupe të ndryshme/komunitet për të transmetuar mesazhin. (PR)

- *Qëllimi Strategjik 3 – Përbushje e misionit duke menaxhuar me efikasitet resurset njerëzore dhe teknologjike*
 - o Objektiva Strategjike 3.1 – Optimizimi i resurseve, strukturës organizative dhe shtrirjes së përgjegjësive brenda organizatës.
 - o Objektiva Strategjike 3.2 – Avancim i programeve dhe angazhimit, siguroj menaxhim efikas të organizatës dhe programeve, duke përbushur me sukses misionin e organizatës.
 - o Objektiva Strategjike 3.3 – Menaxhim financiar, kapacitete për ngritje të fondeve dhe sigurim i qëndrueshmërisë.

Procesi i planifikimit strategjik ka rishikuar edhe qasjen programore të organizatës. Duke filluar nga janari i vitit 2015, EC funksionon me këto tri programe:

1. *Qyteti Gjithëpërfshirës (mobilizim i komunitetit)*
Mobilizimi i komunitetit përbën thelbin e punës së EC. Identiteti i organizatës rrjedh nga angazhimi komunitar. Qyteti Gjithëpërfshirës do të jetë programi më i rëndësishëm i organizatës dhe do të përfaqësojë tiparin dallues të EC në raport me organizatat tjera të shoqërisë civile. Pjesë e këtij programi do të jenë veprimet që nxisin aktivizmin qytetar në nivel të grupeve të komunitetit (kryesisht lagjet urbane).
2. *Qeverisja e mirë (monitorim dhe avokim)*
Për t'u siguruar që qeveria lokale vepron në përputhje me kërkesat dhe interesat e grupeve të komunitetit dhe për të mbajtur gjallë presionin publik ndaj autoriteteve, programi i Qeverisjes së Mirë do të strukturohet rreth aktivitetit të monitorimit dhe rolin eatchdog të organizatës. Monitorimi është një ndër tiparet më dalluese të punës së EC, ndërsa ai është dizajnuar në atë formë që do t'i ushqejë dy programet e tjera të organizatës me informacion të bazuar, të shpejtë dhe kredibil.
3. *Hulumtim (prodhim i dijes)*
Prodhimi i dijes do të jetë një nga sferat e angazhimit të përhershëm të organizatës. Duke ndërtuar mbi produktet e hulumtimit të prodhuara në vitet e fundit, organizata do të ndërtojë një sistem të strukturuar të hulumtimit dhe prodhimit të dokumenteve të politikave. Programi i hulumtimit do të forcojë edhe më tutje kapacitetin prodhues të organizatës dhe do të përmirësojë kompetencën profesionale në fushat e ngushta të angazhimit.

Metodat e punës

EC përdor një metodologji të kombinuar të punës. Ndonëse kryesisht njihet si organizatë që vepron në nivel komuniteti (grassroots), EC është duke i konsoliduar kapacitetet hulumtuese dhe analitike vazhdimisht. Ndër komponentët më të fuqishëm të organizatës mbeten fokusi ndaj rrjetëzimit të brendshëm (brenda shoqërisë civile) dhe dialogut të politikave me qeverinë lokale për reformat e domosdoshme. Në vijim, metodat e punës së EC:

- Mobilizimi i komunitetit – parimi qendror i angazhimit të EC është vetorganizimi, që e sheh organizimin komunitar përtej pozicionit që avokon dhe pret zgjidhje vetëm prej institucioneve të shtetit. EC është në komunikim të përhershëm me grupet e komunitetit dhe përmes iniciativave synon t'i mobilizojë këto grupe rreth çështjeve të rëndësishme të qeverisjes dhe zhvillimit lokal,

- Monitorimi i qeverisjes lokale – një përpjekje e vazhdueshme që nuk kufizohet vetëm në organet komunale, por prek edhe gjyqësinë, policinë, qeverinë qendrore, etj. Monitorimi gjeneron informacion të bazuar dhe e pajis organizatën me një numër mjetesh dhe incentivash për aktivitetin avokues, reformën e politikave dhe qeverisjen demokratike,
- Avokimi për ndryshim – një numër mjetesh përdoren për të ushtruar presion të drejtpërdrejtë ndaj qeverisë lokale dhe qendrore, si dhe institucioneve tjera shtetërore. Veprimet avokuese të EC synojnë ndryshimin në sferat e transparencës dhe llogaridhënies së qeverisjes lokale, politikave kulturore lokale dhe mbrojtjes e zhvillimit të trashëgimisë kulturore të Prizrenit,
- Dialogu i politikave – organizata është pjesë e një numri procesesh të dialogut me institucionet shtetërore për zhvillimin dhe zbatimin e politikave. Dialogu për politika publike realizohet përmes mjeteve të ndryshme (MoU, hartim i përbashkët i dokumenteve, zbatim i konsultimeve publike, etj.) dhe synon rritjen e komunikimit mes qytetarëve dhe institucioneve të shtetit përmes zbatimit më efektiv të politikave,
- Rrjetëzimi – EC ka sjellë një dinamikë të re në shoqërinë civile të Prizrenit duke krijuar sinergji mes aktorëve civilë. Përmes Rrjetit të Organizatave të Kulturës, Forumit Transparenca, Iniciativës për Mbrojtjen e Kino Lumbardhit dhe veprimeve të ngjashme, EC ka dëshmuar se rrjetëzimi është mjet efektiv i avokimit dhe ndryshimit, dhe për këtë arsye vazhdon të jetë një nga metodat më të rëndësishme të punës së organizatës,
- Hulumtimi – EC ka prodhuar një numër të konsiderueshëm dokumentesh të hulumtimit. Gjatë dy viteve të fundit, organizata ka investuar rregullisht në ngritjen e cilësisë së hulumtimit, ndërsa prej vitit 2015 EC do të ketë hulumtimin si njërin nga tre programet e organizatës. Për të konsoliduar këtë kapacitet, EC ka përgatitur një plan të veçantë që do të udhëzojë zhvillimin e kapaciteteve hulumtuese të organizatës.

Projektet dhe iniciativat

Projektet dhe iniciativat kryesore të organizatës në kuadër të tri programeve të saj për vitin 2019, do të jenë:

1. **Qytete gjithëpërfshirëse (2017-2020)** – viti 2018 ishte vazhdimësi e metodologjisë së re të projektit, ku nga puna me grupet e komunitetit (me bazë identitare) u kalua në organizimin e njësisive komunitare në nivel të lagjeve të qytetit dhe në disa fshatra si dhe në disa qytete tjera. Nga viti 2017 projekti propozon zgjerimin e fokusit gjeografik dhe përgjatë periudhës 2017-2020 përfshirjen edhe të nëntë komunave në projekt. Projekti synon përkthimin e nevojave dhe kërkesave të qytetarëve në plane të zbatueshme urbane të qytetit të Prizrenit. Aktivitetet që do të realizohen gjatë vitit janë: takimet e rregullta në lagje, punëtoritë e vizionimit, performansat publike, hulumtimi, aktivizmi ndaj autoriteteve publike, zhvillimi dhe konsolidimi i platformës online mahalla.info, monitorimi i qeverisë lokale, fushata mediale, dokumentimi dhe ekspozita me konferencën vjetore.

2. **Filigrani përtej Artizanatit** - Qëllimi i këtij projekti është që të kontribuoj në ruajtjen e artizanatit të filigranit përmes dokumentimit, promovimit dhe transferimit të njohurive dhe shkathtësive të kësaj zeje tek gratë dhe të rinjtë, me qëllim të rritjes së mundësisë së punësimit. Në kuadër të projektit do të realizohen dy trajnime me të rinj dhe me gra në punëtorinë e Filigranit; do të hartohet plani i menagjimit dhe i brendimit për filigranin; do të hartohet kurikula shkollore për filigran; do të zhvillohet platforma online për promovim dhe shitje të produkteve të filigranit; do të realizohet një dokumentar dhe do të organizohet një panair me filigranistë nga rajoni.

3. **“EkoShkolla”**- Qëllimi i përgjithshëm i projektit është të avokojë për futjen e konceptit të EKO shkollës në shkollat e Prizrenit përmes pilotimit të modelit dhe metodologjisë përkatëse të mbrojtjes së mjedisit me pjesëmarrjen e gjerë të nxënësve dhe mësuesve në një shkollë të përzgjedhur në mënyrë konkurruese. Aktivitet që do të realizohen gjatë projektit jete: Procesi konkurrues i përzgjedhjes së shkollës përfituese; Edukimi mjedisor (seria e trajnimeve për nxënësit dhe mësuesit ,dhëzues për edukimin mjedisor përmes aktivizmit, festimi i ditëve botërore të mjedisit); Veprimi mjedisor/aktivizmi (Krijimi i Klubit Mjedisor, aktivitetet e Klubit Mjedisor, konkursi i shkollës "Idetë kreative të mbrojtjes së mjedisit", zbatimi dhe mentorimi i pesë ideve / iniciativave fituese të konkurrencës në shkollë, dy punëtori vizionimi për hapësirën publike të shkollës, veprimet e pastrimit të shkollës/lagjes, veprim i mbjelljes / kultivimit të shkollës); Energjia e efijencës(vlerësimi i efikasitetit dhe udhëzuesi për masat eko, masat e efikasitetit të energjisë në shkallë të vogël); Promovimi dhe Avokimi

4. **AktRural (RuralAct)** - aktivizmi i të rinjve në zonat rurale të Kosovës. Projekti synon të kontribuojë në zbutjen e niveleve të përjashtimit social të të rinjve në zonat rurale duke rritur mundësitë e angazhimit të tyre në nisma të aktivizmit, vullnetarizëm dhe aktivitete jashtë kurrikulare. Projekti në mënyrë specifike synon të targetojë këto grupe përfituesish brenda rinisë në zonat rurale të Kosovës: vajzat me potencial aktivizmi dhe mobilizimi të komunitetit, vajza dhe djem që ndërpresin shkollimin pas shkollës së mesme, vajza që braktisin shkollën e mesme, vajza dhe djem të papunë, vajza dhe djem të komuniteteve jo-shumicë me mundësi të kufizuara për aktivitete jashtë kurrikulare, vajza dhe djem me aftësi të kufizuara dhe fëmijët e moshave të shkollës fillore.

5. **“rePUBLIC SPACES (HAPËSIRAT ri-PUBLIKE)”** - Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është promovimi i hapësirave publike të sigurta, gjithëpërfshirëse dhe të qasshme në Prizren nëpërmjet dialogut të politikave, projekteve të hartuara dhe të demonstruara nga komuniteti, të cilat synojnë përmirësimin e jetesës së banorëve dhe komuniteteve të pafavorizuara. Rezultatet që synohen të arrihen në fund të projektit janë: - Banorët e lagjeve, grupet e komunitetit, OSHC-të dhe profesionistët të përfshihen drejtpërdrejtë dhe kontribuojnë në hartimin e vizionimit;

Demonstrimi i projekteve për hapësira publike që bazohen në hartim të vizionimit dhe përmirësim të përgjithshëm të cilësisë së hapësirave publike në lokacionet e përzgjedhura; Qasja tek qytetarët të bëhet nëpërmjet fushatave të komunikimit të cilat theksojnë kuptimin dhe rëndësinë e hartimit dhe menaxhimit të hapësirave publike; Fuqizim të dialogut të strukturuar ndërmjet autoriteteve komunale dhe grupeve të komunitetit (duke përfshirë OSHC-të) për një kornizë më të mirë të politikave për menaxhim të hapësirës publike; Një platformë online e resurseve për hartimin dhe menaxhimin e hapësirës publike të cilat avancojnë në inkurajimin e projekteve të reja për hapësira publike në bashkëpunim me autoritetet dhe komunitetin.

Iniciativat tjera

1. **Politikat kulturore lokale (RrOK Prizren)** – rrjetëzimi lokal i skenës së pavarur kulturore është ndër zhvillimet më të rëndësishme në sektorin e kulturës në Prizren. Si pjesë e këtij rrjeti, EC do të vazhdojë të angazhohet për zhvillimin e politikave kulturore lokale në Prizren, që do të sigurojnë zbatim konkret të zotimeve për zhvillim ekonomik përmes kulturës të vendosura në Planin Zhvillimor Komunal 2025 të Prizrenit.
2. **Kino Lumbardhi** – iniciativa për mbrojtjen e kinos ka ofruar një shembull të mirë se organizimi dhe bashkimi mund të sjellë efekte të dëshiruara. Angazhimi për Kino Lumbardhin do të vazhdojë edhe gjatë vitit 2019, me synimin që të përfundojë procesin e shpronësimit nga qeveria e Kosovës.
3. **Rrjetëzimet** – EC do të vazhdojë të konsolidojë pozitën e vet brenda rrjeteve nacionale dhe rajonale, ndërsa si pjesë e tyre do të vazhdojë të jetë pjesë e iniciativave të shoqërisë civile në nivelin qendror. Këto iniciativa përfshijnë: zbatimin e strategjisë së bashkëpunimit mes qeverisë dhe shoqërisë civile (përmes Civikos), hartimi i strategjive shtetërore të kulturës dhe trashëgimisë kulturore (përmes Forumit Kulturor), etj.
4. **Shkolla për Planifikim dhe Zhvillim Urban** – pas katër edicioneve të organizuara në vitet 2015, 2016, 2017, 2018, EC do të tentojë të realizojë edhe cikël tjetër të kësaj Shkolle gjatë vitit 2019, duke e ndërlidhur këtë iniciativë me projektet tjera në realizim.

Plani i punës për vitin 2019 u miratua në takimin vjetor të Kuvendit të Anëtarëve të EC Ma Ndryshe, mbajtur më 16 Mars 2019, në Prizren

Në emër të Kuvendit të Anëtarëve

 kryesues/e i Kuvendit të Anëtarëve

STAVICANUT
S GUTAS

Në emër të stafit të organizatës

Eden Mullafetahu, drejtor ekzekutiv

